

**Handläggare**  
Malin Torberger  
Telefon: 08-508 25 416**Till**  
Socialnämnden

## **Angående våld i nära relationer hos personer med funktionsnedsättning, skrivelse från HSO Stockholms stad**

### **Förvaltningens förslag till beslut**

1. Socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Omedelbar justering.

Gillis Hammar  
FörvaltningschefTina Heinsoo  
Tf Avdelningschef

### **Sammanfattning**

Kommunstyrelsen har remitterat skrivelsen ”Angående våld i nära relationer hos personer med funktionsnedsättning” från Handikappföreningarnas samarbetsorgan (HSO) i Stockholms stad till socialnämnden. I skrivelsen betonar HSO vikten av att beakta ett funktionshindersperspektiv i undersökningar, exempelvis trygghetsmätningen, som staden genomför, i olika styrdokument som berör våld i nära relationer och i brottsförebyggande och kvinnofridsarbete. Även tillgänglighet på brottsoffer- och kvinnojourer är en fråga som lyfts.

Socialförvaltningen anser att funktionshindersperspektivet är viktigt att belysa bl a i frågor som rör våld i nära relationer och detta bör redovisas i undersökningar såsom trygghetsmätningen. Likaså bör det finnas med i styrdokument då studier visar att kvinnor med funktionsnedsättning är utsatta för våld i högre grad än andra kvinnor. I fråga om tillgänglighetsanpassade jourer anser förvaltningen även detta som viktigt och stadens egna verksamheter är till stor del tillgänglighetsanpassade. När det gäller stöd till

brottsoffer framhåller förvaltningen att alla ska få adekvat stöd oavsett eventuell funktionsnedsättning, men att det är viktigt att personal i berörda verksamheter har kunskap om den särskilda utsatthet som bl a en funktionsnedsättning kan innebära.

### **Ärendet**

Skrivelsen från HSO i Stockholms stad rör frågan om våld i nära relationer mot personer med funktionsnedsättning. HSO tar upp att i rapporten ”Trygghet i Stockholm år 2014”, som baseras på trygghetsmätningen som genomfördes i staden samma år, finns inte variabeln funktionsnedsättning redovisad. I 2011 års rapport redovisades variabeln funktionsnedsättning och HSO begärde och fick detta även för 2014. HSO framhåller att om inte variabeln redovisas går det inte att utläsa i rapporten i vilken grad personer med funktionsnedsättning är utsatta för brott. Både rapporten för 2011 och för 2014 visar att personer med funktionsnedsättning i högre grad än personer utan funktionsnedsättning var oroliga för och utsattes för brott, inklusive våld i nära relationer.

HSO skriver att staden i budget framhåller kvinnor som en särskilt utsatt grupp när det handlar om våld i nära relationer, men även uppmärksammar att män i relationer med kvinnor, personer i samkönade relationer och icke binära transpersoner kan vara utsatta för våld. Gruppen personer med funktionsnedsättning nämns inte i detta sammanhang i budget.

HSO betonar vikten av att ett funktionshindersperspektiv inkluderas i frågan om våld i nära relationer i budget. HSO vill också uppmärksamma staden på den kritik som FN:s övervakningskommitté om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har riktat mot Sverige för den låga andelen skyddade boenden för personer med funktionsnedsättning.

Skrivelsen avslutas med att HSO föreslår följande:

- Att staden i budget och övriga styrdokument tydliggör funktionshindersperspektivet vad gäller våld i nära relationer
- Att staden har med bakgrundsvariabeln funktionsnedsättning och redovisar resultatet i undersökningar, bl a trygghetsmätningen
- Att staden verkar för att kvinnojourer och brottsofferjourer är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning
- Att staden ökar sitt stöd till brottsutsatta personer med funktionsnedsättning och att funktionshinder, genus-, barn-,

ålder- och mångfaldsperspektiven ska beaktas i alla brottsförebyggande arbete och kvinnofridsarbete som staden bedriver.

### **Ärendets beredning**

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor, strategiska enheten. Funktionshinderrådet har behandlat ärendet den 12 maj och förvaltningsgruppen den 13 maj.

### **Förvaltningens synpunkter och förslag**

*Förslaget att staden i budget och övriga styrdokument tydliggör funktionshinderperspektivet vad gäller våld i nära relationer*

I forskning framhålls kvinnor med funktionsnedsättning som en grupp som är utsatt för våld i nära relationer i större utsträckning än andra kvinnor. Förvaltningen anser med anledning av detta att funktionshinderperspektivet är viktigt att ha med när det gäller frågor om våld i nära relationer. Denna kunskap, liksom kunskap om andra särskilt utsatta grupper, är viktig att uppmärksamma vid framtagande av styrdokument och liknande.

*Förslaget att staden har med bakgrundsvariabeln funktionsnedsättning och redovisar resultatet i undersökningar, bl a trygghetsmätningen*

För att få kunskap om olika gruppers utsatthet för våld i nära relationer anser förvaltningen att det är viktigt att i kartläggningar och mätningar såsom trygghetsmätningen, ha med bland annat funktionsnedsättning som en bakgrundsvariabel. Då det finns sex olika grupper som i forskning och litteratur lyfts fram som särskilt utsatta (kvinnor med funktionsnedsättning, missbruk, äldre kvinnor, tjejer/kvinnor utsatta för hedersvåld, kvinnor med utländsk bakgrund samt personer i samkönade relationer) kan det i vissa fall vara svårt att redovisa alla grupper för sig, utifrån läsbarhet och omfattning på rapporten. Förvaltningen anser dock att variabeln funktionsnedsättning bör redovisas då funktionshindersperspektivet i allmänhet inte belyses i samma utsträckning som en del andra perspektiv. Funktionshindersperspektivet bör även belysas när statistik om våld i nära relationer redovisas i andra sammanhang.

*Förslaget att staden verkar för att kvinnojourer och brottsofferjourer är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning*

Stockholms stad har fyra egna verksamheter som ger stöd till personer som är utsatta för våld i nära relationer:

Relationsvåldscentrum där man kan få stöd och som är ett samarbete med Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten, Kriscentrum för kvinnor och barn inkl. samtalsmottagningen, som erbjuder samtalsstöd och skyddat boende, Kruton som erbjuder samtalsstöd och skyddat boende för unga vuxna utsatta för hedersrelaterat våld samt Hvilan som är ett akut- och korttidsboende som framförallt vänder sig till hemlösa kvinnor.

Relationsvåldscentrum och Kriscentrum för kvinnor och barn är fysiskt tillgänglighetsanpassade. Det stora flertalet kvinnojourer som används av staden för att ge stöd till våldsutsatta personer samt brottsofferjouren, är ideella verksamheter som inte är upphandlade av staden. Brottsofferjouren i Stockholm är enligt uppgift (fysiskt) tillgänglighetsanpassad. Vid en placering på skyddat boende görs ett individuellt avtal mellan placerande stadsdelsnämnd och aktuell jour. Utifrån det faktum att jourerna inte är upphandlade av staden kan inte staden ställa krav på jourerna på övergripande nivå, detta sker i de individuella avtalen. Där ska säkerställas att den våldsutsatta personens behov, inklusive behov utifrån funktionsnedsättningen, tillgodoses i den verksamhet som väljs.

Under 2015 kommer en fördjupad uppföljning av kvinnojourer att genomföras av socialförvaltningen. Frågan om kompetens kring funktionsnedsättningar och fysisk tillgänglighet kommer att ingå i uppföljningen.

*Förslaget att staden ökar sitt stöd till brottsutsatta personer med funktionsnedsättning och att funktionshinder, genus-, barn-, ålder- och mångfaldsperspektiven ska beaktas i alla brottsförebyggande arbete och kvinnofridsarbete som staden bedriver.*

Idag finns lokala brottsförebyggande råd (ibland kallade trygghets- och säkerhetsråd) i alla stadsdelsnämnder och det finns även stadsövergripande brottsförebyggande råd och riktlinjer. Under året ska socialförvaltningen också ta fram en handbok i hur man kan arbeta brottsförebyggande. Utgångspunkten i stadens stöd till brottsutsatta personer är att den enskilde ska få det stöd som han eller hon har behov av, oavsett om denne har en funktionsnedsättning eller ej. Det är viktigt att det finns kunskap om olika gruppers särskilda utsatthet och eventuella behov i såväl stöd till brottsutsatta som i brottsförebyggande arbete och kvinnofridsarbete. Under hösten 2015 planeras en utbildningssatsning rörande våld i nära relationer mot olika särskilt utsatta grupper, inklusive personer med funktionsnedsättning. Utbildningen ska riktas till berörd personal i socialtjänsten.

**Bilagor**

1. Skrivelsen ”Angående våld i nära relationer hos personer med funktionsnedsättning” från HSO Stockholms stad